

Sygn. akt I ACa 1312/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wojciech Kościółek
Sędziowie:	SSA Teresa Rak (spr.) SSA Regina Kurek
Protokolant:	st. prot. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa K. S. i M. J.

przeciwko (...) S.A. w S.

o ochronę wzoru użytkowego i ustalenie

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 18 czerwca 2013 r. sygn. akt I C 894/10

oddala apelację i zasądza od powodów na rzecz strony pozwanej kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt. I ACa 1312/13

UZASADNIENIE

Powodowie K. S. i M. J. wnieśli o zakazanie stronie pozwanej (...) S.A. w S. wytwarzania, wprowadzania do obrotu gospodarczego oraz oferowania zaworów kulowych zwrotnych (zaworów różnicowych) przeznaczonych do montażu w instalacjach centralnego ogrzewania; nakazanie wycofania z obrotu gospodarczego zaworów kulowych zwrotnych (zaworów różnicowych) przeznaczonych do montażu w instalacjach centralnego ogrzewania; nakazania pozwanemu podania do publicznej wiadomości całej treści orzeczenia zapadłego w sprawie poprzez jego publikację na koszt pozwanego w Dzienniku (...) w wydaniu tradycyjnym oraz zamieszczonym w sieci (...) a także na stronie internetowej pozwanego o wymiarach nie mniejszych niż ¼ strony na okres nie krótszy niż jeden miesiąc; nakazanie pozwanemu zniszczenia spornych zaworów wprowadzonych już do obrotu gospodarczego tak w sprzedaży hurtowej jak i detalicznej.

Powołali się przy tym powodowie na przysługujące im uprawnienie wynikające z zastrzeżonego na ich rzecz prawa ochronnego na wzór użytkowy nr (...) udzielonego przez Urząd Patentowy RP na zawór centralnego ogrzewania z wymuszonym obiegiem wody. Wskazali, że pozwana spółka wytwarza i wprowadza do obrotu zawory naruszając ich prawa wyłączne do opisanego wzoru. Zdaniem powodów konstrukcja stosowana przez pozwanego jest tożsama z rozwiązaniem, do którego powodom przysługują prawa wyłączne. W szczególności dotyczy to zastosowania nakrętki służącej połączeniu części obudowy zaworu.

Strona pozwana (...) S.A. w S. domagała się oddalenia powództwa, przecząc by naruszała prawo ochronne powodów do zastrzeżonego na ich rzecz wzoru użytkowego. Wskazała, że wprowadza do obrotu cały asortyment zaworów niezbędnych w instalacja CO, w tym zawory kulowe. Są one opatrzone znakiem towarowym F. i (...), do którego uprawnionym jest wyłącznie pozwany na podstawie praw ochronnych nr (...) i nr (...).

Pozwana Spółka zwróciła uwagę na różnice w budowie zaworów wytwarzanych przez nią i tych, do których prawo przysługuje powodom, a w szczególności na sposób łączenia dwóch części zaworu ze sobą.

Pozwany zarzucił nadto powodom, że nadużywają oni przysługującego im prawa, bowiem rozpowszechniają informacje o rzekomym naruszeniu przez pozwanego ich prawa wyłącznego, wzywając do niewykonywania zawartych z pozwanym umów i grożąc sankcjami.

W toku postępowania powodowie zmienili żądanie pozwu wnosząc ostatecznie o ustalenie, że pozwany do dnia 14.01.2013 r., tj. do dnia wygaśnięcia przysługującego powodom prawa ochronnego na wzór użytkowy nr (...), poprzez wprowadzanie na rynek zaworu kulowego centralnego ogrzewania (...) naruszał prawo ochronne do wzoru użytkowego o nr (...) przysługujące stronie powodowej do zaworów kulowych zwrotnych (zawory różnicowe) przeznaczonych do montażu w instalacjach centralnego ogrzewania. W pkt 2 powodowie cofnęli pozew i podtrzymali żądanie nakazania pozwanemu podania do publicznej wiadomości zapadłego w sprawie orzeczenia. Powołali się przy tym na okoliczność, że 14 stycznia 2013 r. zastrzeżenie ochronne na wzór użytkowy (...), z tym że, ich zdaniem, ponieważ powództwo zostało wytoczone przed wygaśnięcie prawa, a pozwany dopuścił się naruszenia prawa wyłącznego przysługującego powodom, posiadają one posiadają interes prawny w żądaniu ustalenia, iż do powołanego naruszenia w okresie poprzedzającym wygaśnięcie zastrzeżenia doszło. Stwierdzenie w niniejszym procesie, iż ich prawo zostało naruszone, pozwoli im na dochodzenie dalszych roszczeń, w szczególności odszkodowawczych oraz o wydanie bezprawnie uzyskanych korzyści. Ponadto zapadły w sprawie wyrok ma nie tylko usunąć.

Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Krakowie umorzył postępowanie w części dotyczącej żądania zakazania pozwanemu wytwarzania, wprowadzania do obrotu gospodarczego oraz oferowania zaworów kulowych zwrotnych (zawory różnicowe) przeznaczonych do montażu w instalacjach centralnego ogrzewania oraz nakazania pozwanemu wycofania z obrotu gospodarczego zaworów kulowych zwrotnych (zaworów różnicowych) przeznaczonych do montażu w instalacjach centralnego ogrzewania; oddalił powództwo w pozostałej części; zasądził od powodów na rzecz strony pozwanej S. kwotę 3.197,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; ustalił opłatę ostateczną na 1.000 zł i nakazał pobrać od powodów solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 2.511,21 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Rozstrzygnięcie wydał Sąd w oparciu o następujące okoliczności niesporne i ustalenia faktyczne:

Powodom przysługiwały uprawnienia z prawa ochronnego na wzór użytkowy nr (...) udzielonego przez Urząd Patentowy RP na podstawie zgłoszenia dokonanego w dniu 14.01.2003 r. Przedmiotem ochrony był zawór instalacji CO z wymuszonym obiegiem wody umieszczony w pionowym przewodzie bocznikującym obieg pompy na wylocie kotła centralnego ogrzewania, który ma obudowę złożoną z dwóch półkolistych części, znamienne tym, że jedna z tych części ma na swojej powierzchni zewnętrznej gwint, a druga powierzchnię oporową, oraz tym, że ma on nakrętkę pierścieniową z gwintem wewnętrznym i kołnierzem dociskowym, dociskającą przy skręcaniu obie części obudowy do siebie. Takie połączenie zapewnia większą szczelność i jest bardziej niezawodne od rozwiązania technicznego w

postaci połączeń śrubowych obu półkolistych części obudowy zaworu śrubami rozmieszczonymi na kołnierzach obu części obudowy. Prawo ochronne na wzór użytkowy nr (...) z dniem 14 stycznia 2013 r.

Ustalił Sąd, że pozwana spółka w ramach działalności gospodarczej wytwarza, oferuje i wprowadza do obrotu, pod nazwą (...), zawory kulowe instalacji centralnego ogrzewania. Zawór składa się z dwóch półkolistych części, mających między powierzchniami czołowymi uszczelkę, oraz połączonych ze sobą połączeniem gwintowym, przy czym jedna z części ma kołnierz, na którego obwodniowej powierzchni znajduje się gwint zewnętrzny, zaś druga z tych części ma kołnierz, którego wewnętrzna powierzchnia ma gwint. Rozwiązanie to, z elementem cylindrycznym na kołnierzu drugiej części obudowy (z gwintem wewnętrznym), stanowi przedmiot prawa ochronnego na wzór użytkowy nr (...) udzielonego na podstawie zgłoszenia dokonanego w dniu 24.10.2011 r. W opisie do wzoru użytkowego wskazano na eliminację wytwarzania zakrętki i obniżenie kosztów montażu i eksploatacji w stosunku do rozwiązania powodów.

Zarówno zawór powodów jak i ten wytwarzany przez pozwanego służą temu samemu celowi czyli odcięciu dopływu wody przy wzroście ciśnienia po stronie odpływowej w instalacji centralnego ogrzewania. Obydwa zawory pracują na takiej samej zasadzie. Możliwa jest wymiana zaworu wytwarzanego przez powodów na zawór wytwarzany i wprowadzany do obrotu przez pozwanego bez częściowej zmiany tym celu instalacji centralnego ogrzewania bowiem posiadają ten sam rodzaj gwintu, tę samą wysokość, spełniają tę samą funkcję, sposób ich montażu i miejsce w instalacji centralnego ogrzewania jest identyczne.

W zaworze powodów dwie części obudowy połączone są ze sobą nakrętką pierścieniową z gwintem wewnętrznym i kołnierzem dociskowym. Połączenie gwintowo-dociskowe obu części obudowy pełni rolę śrubunku w czasie montażu instalacji rurowej. Z kolei dwie części obudowy zaworu produkowanego przez pozwanego są połączone i uszczelnione przez nakręcenie jednej części na drugą. Zatem rozwiązania techniczne zastosowane w obu zaworach nie są takie same. Zastosowane rozwiązania techniczne przy łączeniu części elementów obudowy odbiegają od siebie na tyle, że brak podstaw do stwierdzenia ich tożsamości.

W zaworze powodów połączenie gwintowo-dociskowe obu części obudowy pełni rolę śrubunku w czasie montażu instalacji. Nakrętka służąca do złączenia obu części obudowy jest oddzielnym elementem służącym do łączenia elementów, zwłaszcza gdy połączenie ma działać jako śrubunek.

Powołując się na opinię biegłej M. K. Sąd Okręgowy ustalił, że odmienny sposób łączenia dwóch części korpusu obu zaworów wynikający z różnic w ich konstrukcji ma istotne znaczenie ze względu na przesłanki zdolności ochronnej i nie można ich traktować jako tożsamy, jakkolwiek oba zawory służą temu samemu celowi i realizują cel wzoru użytkowego zastrzeżonego na rzecz powodów, a mianowicie zastępują punktowe połączenie obu części śrubami połączeniem przy pomocy gwintu rozmieszczonego na obwodach przy krawędzi obu części zaworu co powoduje skuteczniejsze uszczelnienie zaworu. Dodatkowo wzór zastrzeżony na rzecz powodów wyróżnia się od zaworu pozwanego tym, że pełni on rolę śrubunku w czasie montażu w instalacji rurowej i ułatwia w istotny sposób przeprowadzenie prawidłowego montażu, a zatem jest rozwiązaniem z tego punktu widzenia praktyczniejszym.

W takim stanie faktycznym uznał Sąd, że powództwo na uwzględnienie nie zasługiwało.

Odnosząc się do zmiany żądania Sąd stwierdził, że w istocie było to cofnięcie pozwu w punkcie 1 i wyraźne jego cofnięcie w pkt 2 co spowodowało, że postępowanie w części dotyczącej żądania zakazania pozwanemu wytwarzania, wprowadzania do obrotu gospodarczego oraz oferowania zaworów kulowych zwrotnych (zaworów różnicowych) przeznaczonych do montażu w instalacjach centralnego ogrzewania oraz nakazania pozwanemu wycofania z obrotu gospodarczego zaworów kulowych zwrotnych (zaworów różnicowych) przeznaczonych do montażu w instalacjach centralnego ogrzewania na podstawie art. 355 §1 k.p.c. należało umorzyć. Pełnomocnik pozwanego nie sprzeciwił się cofnięciu pozwu w tej części.

Powołując przepis art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej Sąd wskazał, że wzorem użytkowym jest nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. Rozwiązanie uważa się za użyteczne jeśli pozwala ono na osiągnięcie

celu mającego praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu lub korzystaniu z wyrobów (art. 94 ust. 2 ustawy). Warunek użyteczności jest spełniony jeśli zostaje osiągnięty cel mający praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu lub korzystaniu z wytworów według wzoru użytkowego. Użyteczność wzoru nie musi oznaczać wyższej, lepszej użyteczności w stosunku do dotychczasowych przedmiotów tego samego rodzaju. Może się okazać, że wzór użytkowy ma gorsze walory, ale jest łatwiejszy w obsłudze, transporcie lub składowaniu, a przez to tańszy.

Powołując opinię biegłej Sąd stwierdził, że porównywane zawory zawierają odmienne rozwiązania techniczne ze względu na sposób łączenia poszczególnych ich części co sprawia, że już tylko z tego powodu nie można uznać, iż są one tożsame. Ponadto różnią je odmienne rozwiązania użyteczne. W przypadku zaworu powodów użyteczność wynika z zastosowania nakrętki i połączenia gwintowanego spełniającego funkcję śrubunku, co stanowi rozwiązanie praktyczniejsze. Zawór pozwanego zaś wyróżnia się dodatkową cechą użyteczności w postaci eliminacji wytwarzania nakrętki, co prowadzi do obniżenia kosztów produkcji, montażu i eksploatacji, co stwierdzone zostało w opisie ochronnym wzoru użytkowego objętego prawem ochronnym na wzór użytkowy nr (...) na podstawie zgłoszenia dokonanego w dniu 24.10.2011r.

Różnice te przesądzają o bezzasadności powództwa w pierwotnie zgłoszonym przez powodów kształcie, a w konsekwencji także o merytorycznej bezzasadności żądania zgłoszonego przez powodów pismem z dnia 14.02.2013r.

Zwrócił też Sąd Okręgowy uwagę, że pierwotnie zgłoszone roszczenia nie mogłyby nadto być uwzględnione z uwagi na wygaśnięcie w toku postępowania przysługującego powodom prawa ochronnego.

Wynikające z art. 287 Prawa własności przemysłowej roszczenie o zaniechanie działań naruszających prawo wyłączne ma na celu usunięcie stanu rzeczy niezgodnego z prawem i godzącego w interes uprawnionego z prawa wyłącznego. Uprawniony może domagać się by sprawca naruszeń zaprzestał działań naruszających prawo wyłączne. Przesłankami tego roszczenia jest istnienie określonego prawa wyłącznego, fakt jego naruszenia, trwanie stanu naruszenia albo realna i bezpośrednia groźba jego repetycji. Przesłanki te muszą istnieć łącznie w chwili orzekania, a brak którejkolwiek powoduje, że roszczenie jest nieuzasadnione. Roszczenie może być dochodzone tylko w okresie trwania prawa wyłącznego. Czasową granicą kiedy można wystąpić z roszczeniem o zaniechanie i granicą decydującą o jego zasadności jest czas trwania prawa wyłącznego. Wygaśnięcie prawa wyłącznego wytwarzania i sprzedaży określonego produktu powoduje, że nie można po tej dacie zakazać osobie trzeciej działań objętych wcześniej prawem wyłącznym, gdyż z datą wygaśnięcia prawa ustaje związana z nim ochrona, w tym również monopol (patentowy), co oznacza, że każdy zainteresowany może korzystać z chronionego wcześniej produktu. Skoro więc chronione prawo już nie istnieje to nie może być przedmiotem naruszenia, a zatem brak jest podstaw do przyznania mu ochrony. Konsekwencją musi być więc wyrok oddalający powództwo. Z tych przyczyn żądania określone w pkt 1 i 2 pozwu należałoby więc oddalić, konsekwentnie oddaleniu podlega też żądanie zgłoszone w pkt 3 jak i żądanie zniszczenia wytworzonych przez pozwanego zaworów.

Jako nieuzasadnione ocenił też Sąd Okręgowy ostatecznie zgłoszone przez powodów żądanie z uwagi na brak interesu prawnego powodów. Powodowie domagali się ustalenia, że doszło do naruszenia przysługującego im prawa przez pozwanego w okresie przed dniem 14.01.2013 r, wskazując na dalsze przysługujące im roszczenia w tym roszczenia odszkodowawcze. Powoływali się też na prewencyjną i wychowawczą rolę orzeczenia stwierdzającego, iż doszło do naruszenia ich prawa.

Sąd wskazał, że ugruntowany w doktrynie i orzecznictwie jest pogląd, że brak jest interesu w wytoczeniu powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa stosownie do art. 189 k.p.c. gdy strona może dochodzić przeciwko pozwanemu roszczenia dalej idącego, np. o zapłatę lub o wydanie rzeczy. Do takich zaś roszczeń co do zasady należą przysługujące powodom roszczenia określone w art. 287 i art. 286 powołanej ustawy, w tym odszkodowawcze i o podanie wyroku do publicznej wiadomości (abstrahując od merytorycznej ich zasadności w niniejszej sprawie). Brak też jest podstaw do uwzględnienia żądania powodów ze względu na prewencyjną i wychowawczą funkcję orzeczenia skoro w istocie wyrok ustalający, iż doszło do naruszenia wyłącznego prawa

powodów spełniać miałby funkcję tą samą jak podanie orzeczenia do publicznej wiadomości. Do uwzględnienia żądania brak jest ponadto podstaw merytorycznych, gdyż nie stwierdzono, by pozwany naruszył prawa powodów.

Wskazał również Sąd, iż w świetle ustaleń wynikających z opinii brak prowadzenie dowodów z zeznań świadków i zeznań stron było zbędne, gdyż sporne okoliczności zostały już dostatecznie wyjaśnione na podstawie powołanych opinii.

Ponieważ z przedłożonego przez pozwanego w toku postępowania odpisu opisu ochronnego na wzór użytkowy nr (...) jednoznacznie wynika, że sporny zawór nie jest tożsamy z zaworem według wzoru zastrzeżonego na rzecz powodów ze względu na rozwiązanie użyteczne jakie stanowi zbędne było przeprowadzanie na tą okoliczność dowodu z opinii kolejnych biegłych.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 i art. 99 kpc oraz § 2 ust. 1 i 2 i §10 ust. 1 pkt 18 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, obciążając nimi powodów jako przegrywających sprawę.

Apelację od wyroku złożyli powodowie zaskarżając go części w jakiej Sąd oddalił powództwo (pkt II), zasądził od powodów na rzecz strony pozwanej zwrot kosztów procesu (pkt III), ustalił opłatę ostateczną (pkt IV) i nakazał pobrać od powodów na rzecz Skarbu Państwa kwotę nieuiszczonych kosztów sądowych (pkt V).

Zarzucili powodowie naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

- art. 189 kpc i błędne uznanie, że powodowie nie mają interesu prawnego w żądaniu ustalenia naruszenia ich praw przez pozwaną spółkę przed 14 stycznia 2013 r.,
- art. 233 kpc poprzez nieuwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w niniejszym postępowaniu, bezzasadną odmowę mocy dowodowej przeprowadzonym dowodom, zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i ocenę sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a w szczególności nieprawidłowe przyjęcie, że sporządzona na zlecenie Sądu opinia biegłej U. T. nie jest miarodajna,
- art. 203 kpc polegające na obciążeniu powodów kosztami cofniętego powództwa, podczas gdy strona pozwana takiego wniosku nie złożyła.

Wnieśli powodowie o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt II, III, IV i V i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i zasądzenie solidarnie od pozwanej na rzecz powodów kosztów postępowania odwoławczego wraz z kosztami zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy zgodnie ze zmienionym żądaniem i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Zdaniem powodów Sąd dokonał nieprawidłowej wykładni art. 189 kpc i uznał, że powodowie nie mają interesu prawnego w żądaniu ustalenia. Podnieśli powodowie, że po wygaśnięciu prawa ochronnego powodowie nie mogą skutecznie żądać nakazania zachowań określonych w art. 282 i nast. Prawa własności przemysłowej, a to oznacza, że powodom pozostaje jedynie żądanie ustalenia, że do dnia wygaśnięcia prawa ochronnego prawo to było naruszane. Wbrew stanowisku Sądu powodowie mają więc interes prawny by domagać takiego ustalenia.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powodów jako nieuzasadniona podlega oddaleniu.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia art. 233 kpc, którego naruszenia powodowie upatrują w nieuwzględnieniu wszystkich dowodów jakie Sąd przeprowadził, odmowie mocy dowodowej przeprowadzonym dowodom, w zaniechaniu wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i ocenie sprzecznym z

zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a zwłaszcza nieprawidłowym przyjęciu, że opinia biegłej U. T. nie jest miarodajna, Sąd Apelacyjny stwierdza, że zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy bowiem wszechstronnie ocenił zgromadzony materiał dowodowy, nie naruszając przy tym zasad logiki i doświadczenia życiowego. Wskazał przy tym z jakich przyczyn podzielił opinie biegłych M. S. i M. K., a nie uznał opinii biegłej U. T.. Sąd nie naruszył zasad oceny swobodnej i zarzut naruszenia art. 233 kpc nie może zostać uwzględniony. Skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest wystarczające natomiast przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak np. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1998 r. II CKN 4/98 – niepublikowane).

W konsekwencji ustalenia jakich dokonał Sąd pierwszej instancji należy uznać za prawidłowe. Sąd Apelacyjny ustalenia te podziela i przyjmuje za własne. W szczególności zgodzić się należy, że odmienny sposób łączenia dwóch części obudowy powoduje, że zaworów nie można traktować jako tożsamy, a w konsekwencji brak jest podstaw do przyjęcia, by pozwana spółka naruszała prawo ochronne powoda jakie mu przysługiwało do 14 stycznia 2013 r. Za odmiennością rozwiązań stosowanych przez obie strony przemawia także to, że rozwiązanie zastosowane przez pozwaną również jest chronione prawem ochronnym na wzór użytkowy nr (...). Zgłoszenie dokonane zostało w dniu 24 października 2011 roku, a więc jeszcze wówczas kiedy ochrona przysługiwała powodom na wzór nr (...). Brak było zatem podstaw do udzielenia powodom ochrony przewidzianej w art. 287 Prawa własności przemysłowej mającej na celu zaniechanie naruszeń i usunięcie stanu niezgodnego z prawem.

W zmienionym żądaniu pozwu, będącym skutkiem wygaśnięcia prawa ochronnego na wzór użytkowy nr (...), powodowie domagali się ustalenia, że pozwany do dnia 14 stycznia 2013 r. (czy do momentu wygaśnięcia prawa) poprzez wprowadzanie na rynek zaworu kulowego centralnego ogrzewania W. naruszał prawo ochronne do wskazanego wyżej wzoru użytkowego. Podtrzymali też żądanie podania orzeczenia do wiadomości publicznej poprzez jego publikację na koszt pozwanego w Dzienniku (...) w wydaniu tradycyjnym i internetowym oraz na stronie internetowej pozwanego na okres nie krótszy niż jeden miesiąc. Podstawy tak określonego żądania należy upatrywać w przepisie art. 189 kpc.

Niezależnie zatem od oceny czy do wskazanego dnia pozwana naruszała prawo powodów czy też nie w pierwszym rzędzie należy ocenić czy po stronie powodów istnieje interes prawny w domaganiu się ustalenia, że ich prawo było naruszane. Przepis art. 189 kpc przewidujący dopuszczalność powództw o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego jest przepisem o charakterze materialno prawnym, a nie procesowym. Zgodnie z tym przepisem przesłanką decydującą o możliwości skorzystania z takiej formy powództwa jest istnienie interesu prawnego po stronie powoda w domaganiu się ustalenia prawa lub stosunku prawnego. Interes prawny jest więc materialnoprawną przesłanką powództwa o ustalenie i stanowi kryterium wyboru tej formy powództwa.

Wyjaśniając pojęcie interesu prawnego Sąd Najwyższy wskazuje, że należy je interpretować z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądów w celu zapewnienia należytej ochrony prawnej. (np. wyrok SN z dnia 1 kwietnia 2004 r. II CK 125/03 niepubl.). Interes prawny jest warunkiem, którego istnienie pozwala na badanie czy określone prawo lub stosunek prawny istnieje lub nie istnieje.

Ugruntowany jest pogląd, że o ile strona może dochodzić ochrony swych praw w innej formie, brak jest interesu w domaganiu się ustalenia istnienia, bądź nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. Przykładowo możliwość wytoczenia powództwa o zasądzenie wyklucza po stronie powoda istnienie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie naruszonego prawa lub stosunku prawnego (tak SN w orzeczeniu z dnia 13 kwietnia 1965 r. II CR 266/64 OSPiKA 1966 nr 6-8, poz.166).

W niniejszej sprawie powodowie zgłaszając powództwo o ustalenie po pierwsze wskazali, że fakt ustalenia naruszenia prawa i upublicznienie tego ustalenia umożliwi powodom udowodnienie odbiorcom na rynku, że to oni w sposób zgodny z prawem korzystali z wzoru użytkowego, co będzie miało wpływ na wizerunek ich produktu, a po drugie

umożliwi im dochodzenie kolejnych roszczeń o odszkodowanie, czy wydanie bezprawnie uzyskanych korzyści od strony pozwanej. Już z tych twierdzeń wynika, że po stronie powodów brak jest interesu prawnego w domaganiu się ustalenia naruszenia prawa do wzoru użytkowego. Ustalenie, zdaniem powodów, ma im bowiem umożliwić dochodzenie roszczeń odszkodowawczych, a więc pieniężnych. Skoro więc powodowie stoją na stanowisku, że przysługuje im od pozwanej spółki odszkodowanie za naruszenie prawa ochronnego, czy też o wydanie bezprawnie uzyskanych korzyści brak jest podstaw do uznania, że mają interes prawny w ustaleniu skoro mogą się domagać bezpośrednio świadczenia – zapłaty na podstawie art. 287 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej. Również wychowawcza i prewencyjna funkcja orzeczenia, jak stwierdził Sąd Okręgowy nie uzasadnia istnienia interesu prawnego po stronie powodów.

Zarzut naruszenia art. 189 kpc jest zatem nieuzasadniony.

Niezależnie jednak od powyższego podziela Sąd Apelacyjny pogląd, że nawet gdyby powodom nadal przysługiwało prawo ochronne, to brak byłoby podstaw do udzielenia im ochrony, bowiem jak już wskazano pozwana spółka nie dopuściła się naruszenia prawa ochronnego przysługującego powodom. Nieuzasadnione byłoby zatem także żądanie podania orzeczenia do publicznej wiadomości, skoro na gruncie art. 287 ust. 2 powołanej wyżej ustawy może to nastąpić tylko wtedy gdy sąd rozstrzyga o naruszeniu patentu.

Nie znajduje Sąd także podstaw do uznania, iż Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia art. 203 kpc. Pozwana domagała się bowiem zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania. Strona pozwana bowiem w odpowiedzi na pozew domagała się zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego. Odnosząc się zaś do zmienionego żądania w piśmie z dnia 10 maja 2013 r. wniosła o jego oddalenie, jednocześnie podtrzymując dotychczas zajmowane stanowisko, w którym mieściło się żądanie zasądzenia kosztów. Uznać zatem należy, że pozwana podtrzymała swoje stanowisko zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania także w odniesieniu do pierwotnie zgłoszonego, a następnie cofniętego żądania.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc.